

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zásah do pověsti právnické osoby a jeho následky

V ust. § 135 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, je zakotveno právo právnické osoby domáhat se ochrany před zásahem do její pověsti nebo soukromí. Právnická osoba má dle tohoto ustanovení zákona (ve spojení s odst. 1) právo domáhat se, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno a aby byl odstraněn jeho následek. V tomto článku se tedy zaměřuji na výklad ust. § 135 odst. 2 občanského zákoníku ve světle dosavadních rozhodnutí vyšších soudů a z toho vyplývajících mezi praktické aplikovatelnosti tohoto ustanovení v rovině nároků právnických osob vyplývajících z protiprávního narušení pověsti.

Co je ust. § 135 odst. 2 občanského zákoníku chráněno?

Ačkoli občanský zákoník používá jen pojmu pověst (oproti předchozímu zákonnému pojmu dobrá pověst), obsah tohoto pojmu se nezměnil.[\[1\]](#)

Dobrá pověst právnické osoby, podobně jako název právnické osoby, patří k několika osobním právům, které jsou právnickým osobám zákonem přiznávány. V souladu s obecně uznávanou presumpcí poctivosti jednání subjektů práva se rovněž předpokládá, že právnická osoba má dobrou pověst do té doby, dokud není proveden úspěšně důkaz opaku. To znamená, že podle tohoto východiska se hodnotí i neoprávněnost zásahu do dobré pověsti právnické osoby. Dobrá pověst právnické osoby vzniká okamžikem vzniku právnické osoby a trvá po celou dobu její existence. Dobrá pověst právnické osoby má (podobně jako název právnické osoby) povahu osobního práva, které je nezcizitelné. Současně je však třeba přihlížet k tomu, že dobrá pověst konkrétní právnické osoby je především vytvářena na základě zkušeností, které s tímto subjektem mají její obchodní partneři, zákazníci či jiné subjekty, kteří s ní přichází do kontaktu. [\[2\]](#)

Ochrana (dobré) pověsti je chápána jako ústavní hodnota bez ohledu na to, zda jde o pověst osoby fyzické či právnické.[\[3\]](#)

Skutková podstata dle ust. § 135 odst. 2 občanského zákoníku je přitom pouze ohrožovacím deliktem, který je objektivního charakteru. Není proto zapotřebí, aby došlo k porušení práv dotčené právnické osoby, ale stačí, pokud došlo pouze k jejich ohrožení. K uložení povinnosti upustit od zásahu do osobnostních práv právnické osoby tedy není nezbytné prokazovat, že došlo ke zhoršení dobré pověsti právnické osoby.[\[4\]](#)

Právo na ochranu dobré pověsti je nejčastěji poměřováno s právem na svobodu projevu. Při tomto poměřování je třeba zohledňovat, že každé právo a svoboda jsou obsahově vymezeny právy jiných, ať již tato práva plynou jako ústavně zaručená z ústavního pořádku republiky či z jiných zábran daných zákonem chránících celospolečenské zájmy či hodnoty. Je třeba dbát na to, aby s přihlédnutím k okolnostem každého případu jednomu z těchto práv nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým.[\[5\]](#)

Kde je hranice mezi svobodou projevu a ochranou osobnosti?

Neoprávněným zásahem do práva na ochranu dobré pověsti právnické osoby je zásadně každé

nepravdivé tvrzení nebo obvinění, které zasahuje její dobrou pověst.[\[6\]](#)

Přímo v odst. § 135 odst. 2 občanského zákoníku jsou uvedené výjimky, kdy se nejedná o zásah do práva právnické osoby na ochranu dobré pověsti. Těmito výjimkami jsou vědecké účely, umělecké účely a tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství. Ani takový zásah však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.[\[7\]](#)

I u těchto výjimek je kritika právnické osoby nepřiměřená, vychází-li či dovozuje vlastní hodnotící úsudky z nepravdivých podkladů, popř. závěrů, které spojují neoprávněný zásah do pověsti právnické osoby s uvedením nepravdivých údajů.[\[8\]](#)

Při zkoumání otázky, zda konkrétní výroky dosahují takové intenzity, že zasahují do práva na ochranu dobré pověsti, je podle ustálené judikatury třeba v první řadě odlišit, zda se jedná o skutkové tvrzení, nebo hodnotící soud, neboť podmínky kladené na přípustnost každé z těchto kategorií jsou rozdílné. Skutkové tvrzení se opírá o fakt, objektivně existující realitu, která je zjistitelná pomocí dokazování, pravdivost tvrzení je tedy ověřitelná. V zásadě platí, že pravdivá informace nezasahuje do posuzovaného práva právnické osoby, pokud tento údaj není např. podán tak, že zkresluje skutečnost. Hodnotící soud naopak vyjadřuje subjektivní názor svého autora, který k danému faktu zaujímá určitý postoj tak, že jej hodnotí z hlediska správnosti a přijatelnosti, a to na základě vlastních (subjektivních) kritérií. Hodnotící soud proto nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho veřejné prezentace je přiměřená a zda zásah do práv právnické osoby je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky, tzn., zda primárním cílem kritiky není hanobení dané osoby.[\[9\]](#)

Veřejně šířená stanoviska by tedy zásadně neměla vybočit z mezí v demokratické společnosti obecně uznávaných pravidel slušnosti, protože jinak by ztratila charakter korektního úsudku nebo komentáře a jako taková by se mohla ocitnout mimo meze ústavní ochrany.[\[10\]](#) Tento názor Ústavního soudu ovšem nelze vykládat tak, že polemická, kontroverzní, šokující nebo třeba i někoho urážející tvrzení nejsou v žádném případě hodna ústavní ochrany. Dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva totiž právě svoboda projevu představuje jeden z nejdůležitějších základů demokratické společnosti a jednu z hlavních podmínek pokroku a rozvoje každého jednotlivce. Jako taková se svoboda projevu vztahuje nejen na "informace" nebo "myšlenky" příznivě přijímané či považované za neškodné či bezvýznamné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují: tak tomu chtějí pluralita, tolerance a duch otevřenosti, bez nichž není demokratické společnosti.[\[11\]](#) Ústavní soud má opakovaně za to, že každý názor, stanovisko nebo kritika je, vzhledem k významu svobody projevu podle čl. 17 odst. 1 Listiny, zásadně přípustným;[\[12\]](#) omezení svobody projevu je proto výjimkou, kterou je nutno interpretovat restriktivně a lze ji ospravedlnit jen kvalifikovanými okolnostmi.[\[13\]](#)

Právo vyjadřovat názory mohou však zbavit právní ochrany nejen obsahová omezení, ale i forma, jíž se názory navenek vyjadřují. Vybočí-li tak publikovaný názor z mezí obecně uznávaných pravidel slušnosti v demokratické společnosti, ztrácí tím charakter korektního úsudku (zprávy, komentáře) a jako takový se zpravidla ocitá již mimo meze právní ochrany.[\[14\]](#) O věcnou kritiku nejde především tam, kde kritika vychází z nepravdivých podkladů, a která z těchto nepravdivých podkladů dovozuje vlastní hodnotící úsudky. V takových případech, pokud je utvořený hodnotící úsudek znevažující, není možné již z tohoto důvodu považovat kritiku za přípustnou.[\[15\]](#)

Právem přípustná kritika předpokládá, že při ní nejsou překročeny meze věcné kritiky a dále, že je přiměřená co do obsahu i formy. Takto jsou míněny i použité výrazy, formulace, spojení apod., Podstatné je, že tato kritika nevybočuje z mezí nutných k dosažení sledovaného a zároveň společensky uznávaného účelu. O věcnou kritiku jde tedy, jestliže vychází z pravdivých výchozích podkladů. Současně však z těchto výchozích podkladů takováto kritika musí logicky vyvozovat

odpovídající, hodnotící úsudky - závěry. Nejsou-li tyto předpoklady pravdivé, případně je-li hodnotící úsudek difamující, nelze považovat kritiku za přípustnou.[\[16\]](#)

Problematikou difamujících výroků se také již zabýval Ústavní soud, který dospěl k závěru, že pokud difamující výrok spočívá ve skutkovém tvrzení neboli konstatování faktu, pak je ten, kdo jej učinil, povinen prokázat rozumné důvody, na jejichž základě se spoléhal na jeho pravdivost, jakož i to, že podnikl dostupné kroky k ověření jeho pravdivosti, a to v míře a intenzitě, v níž bylo její ověření přípustné a definitivní (včetně případného dotazu u osoby, které se tvrzení týká, jejíž stanovisko by v takovém případě mělo být rovněž zveřejněno) a že byl v dobré víře, a tudíž neměl důvod věřit, že toto tvrzení není pravdivé. Přitom nelze legitimitu zveřejnění informace dovodit, pokud byla dominantně motivována touhou poškodit difamovanou osobu, pokud šířitel sám informaci nevěřil anebo pokud ji poskytl bezohledně, aniž by se řádně staral o to, zda je pravdivá.[\[17\]](#)

Přitom i pravdivá informace může zasáhnout do pověsti právnické osoby, pokud přesahuje míru věcné kritiky a vybočuje-li z obecně uznávaných pravidel slušnosti. Je proto zapotřebí i konkrétní článek či reportáž posuzovat jako celek, nikoliv jen dotčené pasáže. Vytržení jediné věty nebo i její části z textu může mít za následek kompletní změnu významu, než jaký byl zamýšlen autorem. Ať už je text koncipován jakkoli - může být podán kriticky nebo i emocionálně, je podstatné, zda autor vybočil z mezí ústavně zaručené svobody projevu nebo z obecně uznávaných pravidel slušnosti, či nikoli.[\[18\]](#)

Protiprávním zásahem do dobré pověsti právnické osoby může být také hodnotící úsudek, který má pravdivý základ, ovšem jeho dílčí části nejsou zcela přesné.[\[19\]](#)

Jaké jsou nároky právnické osoby z narušení její dobré pověsti?

Přímo z ust. § 135 občanského zákoníku vyplývá právo právnické osoby domáhat se, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno a aby byl odstraněn jeho následek.

Výslovně toto ustanovení neobsahuje právo domáhat se přiměřeného zadostiučinění.

V současnosti je tedy předmětem zájmu odborné veřejnosti otázka, zda má právnická osoba právo domáhat se náhrady nemajetkové újmy nebo jiného přiměřeného zadostiučinění, a to především v reakci na to, že Nejvyšší soud v nedávno publikovaném rozsudku uzavřel, že podle současné právní úpravy nemá právnická osoba právo na odčinění nemajetkové újmy způsobené (samotným) neoprávněným zásahem do své pověsti podle ust. § 135 odst. 2 občanského zákoníku.[\[20\]](#)

Nejvyšší soud své rozhodnutí staví na ust. § 2894 odst. 2 občanského zákoníku, dle kterého musí být nárok na náhradu nemajetkové újmy ujednan nebo zvlášť stanoven zákonem.[\[21\]](#)

Zatímco právo fyzické osoby na náhradu nemajetkové újmy způsobené zásahem do její pověsti je stanoveno ust. § 2956 občanského zákoníku, obdobné ustanovení umožňující právnické osobě domáhat se náhrady nemajetkové újmy v případě zásahu do jejího přirozeného práva současná právní úprava neobsahuje.

Existují zákonná ustanovení umožňující právnické osobě domáhat se práva na přiměřené zadostiučinění?

V případě zcela mimořádných okolností lze připustit nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené právnické osobě dle ust. § 2971 občanského zákoníku.[\[22\]](#) Aplikace tohoto ustanovení padá v úvahu v případě, že existují zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušením důležité právní povinnosti z hrubé nedbalosti, nebo za nichž způsobil škůdce újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo jiné zavrženíhodné pohnutky.[\[23\]](#) S ohledem na domněnku ust. § 7

občanského zákoníku, bude na právnické osobě, která by se újmy dle ust. § 2971 občanského zákoníku domáhala, aby naplnění hypotézy této normy prokázala a vyvrátila domněnku poctivosti a dobré víry škůdce.

Také byla přímo výše zmíněným rozhodnutím Nejvyššího soudu[24] konstatována možnost právnických osob domáhat se přiměřeného zadostiučinění v souladu s ust. § 2988 občanského zákoníku v případě, kdy bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno právo právnické osoby. Takto již také bylo právo na přiměřené zadostiučinění formou peněžitého zadostiučinění právnické osobě přiznáno, kdy soud navzdory výše uvedenému rozhodnutí Nejvyššího soudu[25] vyslovil, že podle jeho názoru má právnická osoba právo na odčinění nemajetkové újmy způsobené i samotným neoprávněným zásahem do své pověsti podle ust. § 135 odst. 2 občanského zákoníku, aniž by to muselo být výslovně sjednáno.[26]

Dalším případem, kdy je i právnické osobě umožněno domáhat se mimo jiné přiměřeného zadostiučinění, jsou případy porušení autorského práva.[27] V tomto kontextu lze zmínit nedávné rozhodnutí Ústavního soudu, ve věci, kde soud hodnotil předělaný reklamní spot jednoho z účastníků řízení. Soud sice dospěl v této věci k závěru, že kritika účastníka řízení nepřesáhla mez, kterou by tento byl povinen snést, nicméně, soud konstatoval kritéria, kterými je třeba nahlížet na parodii, humor, nadsázku, ironii, sarkasmus a satiru. Soud konstatoval, že ani tyto nesmí překročit obecně akceptovatelná pravidla slušnosti. Dále je třeba hodnotit celkový kontext posuzované věci, zejména zda jde například o komiks, psaný text nebo spot, zda má myšlenka, na jejímž základě satirický nebo obdobný projev stojí, reálný základ, a zda představuje přínos do veřejné diskuse o obecných otázkách.[28]

Závěr

Současná právní úprava poskytuje právnickým osobám ochranu pověsti v ust. § 135 odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého se právnická osoba může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek. Vznik nemajetkové újmy zásahem do tohoto práva není vyloučen, nicméně její náhrady nebo přiměřeného zadostiučinění se v souladu s ust. § 2894 odst. 2 občanského zákoníku lze domáhat pouze tehdy, je-li tak výslovně ujednáno nebo stanoví-li to zvlášť zákon, a to zejména v případě mimořádných okolností dle ust. § 2971 občanského zákoníku, nebo také, když jednání narušující pověst právnické osoby naplní i znaky nekalé soutěže dle ust. § 2988 občanského zákoníku, případně porušení autorského práva dle ust. § 40 odst. 1 písm. e a ust. § 41 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, jak je výše v podrobnostech rozvedeno.

Mgr. Gabriela Klašková,
advokátka

LAW GROUP

náměstí Svobody 9
602 00 Brno

Na Příkopě 17
110 00 Praha

Tel.: +420 530 333 490
e-mail: klaskova@lawgroup.cz

[1] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.03.2018, sp. zn. 23 Cdo 5173/2017.

[2] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.03.2008, sp. zn. 30 Cdo 1385/2006.

[3] Srov. odst. 73 rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11.11.2001, sp. zn. 23 Cdo 327/2021.

[4] Srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 29.01.2021, sp. zn. II. ÚS 3440/20.

[5] Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 02.02.1998, sp. zn. IV. ÚS 154/97 zmíněný v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14.03.2018, sp. zn. 23 Cdo 5173/2017.

[6] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.06.2018, sp. zn. 23 Cdo 5145/2017.

[7] Srov. ust. § 135 zákona č. 89/2012 SB., občanského zákoníku: „(1) Právnická osoba, která byla dotčena zpochybněním svého práva k názvu nebo která utrpěla újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, nebo které taková újma hrozí, zejména neoprávněným užitím názvu, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek. (2) Stejná ochrana náleží právnické osobě proti tomu, kdo bez zákonného důvodu zasahuje do její pověsti nebo soukromí, ledaže se jedná o účely vědecké či umělecké nebo o tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství; ani takový zásah však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy právnické osoby.“

[8] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18.06.2019, sp. zn. 23 Cdo 3372/2018.

[9] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.04.2007, sp. zn. 30 Cdo 996/2007, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 06.09.2011, sp. zn. 30 Cdo 149/2010, nebo náleží Ústavního soudu ze dne 04.04.2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04.

[10] Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 10.07.1997, sp. zn. III. ÚS 359/96.

[11] Srov. např. rozhodnutí Fuentes Bobo proti Španělsku (2000).

[12] Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 10.12.1997, sp. zn. II. ÚS 357/96.

[13] Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 15.03.2005, sp. zn. I.ÚS 367/03.

[14] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.09.2006, sp. zn. 30 Cdo 1490/2006, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 06.09.2011, sp. zn. 30 Cdo 149/2010.

[15] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.07.2008, sp. zn. 30 Cdo 1315/2008.

[16] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.06.2005, sp. zn. 30 Cdo 1872/2004.

[17] Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 11.11.2005, sp. zn. I. ÚS 453/03.

[18] Srov. Mgr. Anna Dufková: Ochrana pověsti právnické osoby před neoprávněným zásahem, 03.09.2018. K dispozici >> [zde](#).

[19] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.06.2014, sp. zn. 23 Cdo 1323/2012.

[20] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.11.2001, sp. zn. 23 Cdo 327/2021.

[21] Srov. ust. § 2894 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku.

[22] K tomuto závěru, že právnické osoby se mohou domáhat náhrady nemajetkové újmy dle ust. § 2971 občanského zákoníku se přiklání i autoři komentářové literatury. Srov. ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2024-3-8].

ASPI_ID KO89_f2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

[23] Srov. ust. § 2971 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku: „Odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvláště zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pocítuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.“

[24] Srov. odst. 144 rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11.11.2001, sp. zn. 23 Cdo 327/2021.

[25] Srov. odst. 143 rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11.11.2001, sp. zn. 23 Cdo 327/2021.

[26] Srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30.10.2022, sp. zn. 22 Co 200/2022. Řízení o mimořádném opravném prostředku bylo v této věci vedeno Nejvyšším soudem pod sp. zn.

0 CDO 429/2023.

[27] Srov. ust. § 40 odst. 1 písm. e a ust. § 41 zákona č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském.

[28] Srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 10.01.2024, sp. zn. I. ÚS 2956/23, zejména odst. 38.

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)